

ИЗВЈЕШТАЈИ

ИЗВЈЕШТАЈ О РАДУ ИСТОРИЈСКОГ ИНСТИТУТА ЦРНЕ ГОРЕ ЗА 1996. ГОДИНУ

- УВОДНЕ НАПОМЕНЕ -

Рад Историјског института Републике Црне Горе у 1996. години углавном се обављао у оквиру петогодишњег програма рада 1995 - 2000 године и према годишњем плану рада за 1996. годину. Већи број научних пројеката - тема рађен је према планираној динамици, али је код неких тема дошло до закашњења због објективних, а негдје и због субјективних околности. Због недовољних финансијских средстава, које је требало обезбиједити Министарство просвјете и науке, нијесу могла бити извршена планирана научна истраживања, како у земљи тако и у иностраним архивама.

У 1996. години три научна сарадника су примала минималне плате, а за неке научне раднике нијесу обезбјеђивана финансијска средства ни за материјалне нити за режијске трошкове.

За издавачку дјелатност Институт у 1996. години није добио ни динара, па је јасно закључити што се све могло предузети на овом плану. Но, без обзира на овакве околности, захваљујући ангажовању Института и његових научних радника, објављено је неколико посебних научних публикација, четири броја часописа "Историјски записи", одржана су четири научна скупа и више округлих столова. Институт је успио да путем спонзорства одржи ову дјелатност.

Редакција часописа успјела је својим ангажовањем и проналажењем спонзора да одржи редовност излагања часописа (четири броја годишње). У 1997. години часопис обиљежава 70 година свог излагања, што га чини

једним од најстаријих гласила у Републици и шире из области науке и културе.

Библиотека Института представља велико културно благо и спада у ред најбогатијих библиотека у Републици, а за њен рад и принову књига Министарство није издвојило ни динара у 1996. години. Но, и поред тога, Институт је размијенио и поклонима приновио знатно њен књижевни фонд.

Научни радници института учествовали су на бројним научним скуповима, округлим столовима, промоцијама књига и др. са запаженим рефератима и саопштењима.

У извјештају су дати посебни извјештаји за сваки пројекат - тему и сваку област појединачно, из кога се може прегледно видјети рад Историјског института Републике Црне Горе и његових органа.

Дакле, с правом се може констатовати да је институт у 1996. години оправдао своје постојање, иако у доста неповољним финансијским условима.

И НАЗИВ ПРОЈЕКТА - ТЕМА: Црна Гора у другом свјетском рату

РУКОВОДИЛАЦ: др Радоје Пајовић, научни савјетник

РОК РЕАЛИЗАЦИЈЕ: Децембар 1997. године

Рад у 1996. години одвијао се према плану и програму Института:

1. Основна тема плана и програма Института, на којој је радио 1996. године, била је Црна Гора у Другом свјетском рату. Закључно са овом годином завршио је истраживање основних објављених и доступних необјављених извора. Извршио је и проучавање основне литературе, тако да би у наредној 1997. години могло да се приступи писању и обликовању дијела. Преостаје да се покуша остварити увид у два архивска фонда у Риму, у Историјском архиву МИП-а и у Фонду Министарства правде Италије за период 1941-1943. Та истраживања се планирају већ двије године, прикупило се и нешто пара, тако да би то могло да се оствари у првом тромјесечју 1997. године. Резултате истраживања би користио за два пројекта - главни који је у току, и Италијански ратни војни суд за Црну Гору 1941-1943.

2. Учествовао је у раду два научна скупа, чији је организатор или суорганизатор био Историјски институт. То су скупови поводом 80-годишњице Мојковачке битке и поводом 200-годишњице битке на Крусима и Мартинићима.

3. У сарадњи са публицистом Владом Марковићем завршио је и објавио тематску збирку извора Сарадња четника са окупатором у Црној Гори - Документи 1941-1945, Подгорица - Цетиње, стр. 509.

4. За потребе пројекта једномног дијела Историја Црне Горе, завршио је двије године (Црна Гора у Краљевини Југославији и Црна Гора у Другом свјетском рату), обима 10 ауторских табака. Рукопис је у мају предат издавачу.

5. Допунио је и припремио за штампу рукопис Никшић под заставом слободе 1941-1945, обима шест ауторских табака.

6. Припремио је за штампу два коауторска текста (са сарадницима из Института), обима укупно два ауторска табака, за Споменицу поводом 20-годишњице Универзитета Црне Горе (уводни дио и дио о Институту).

7. Написао је четири прилога из Историје Црне Горе за зборник радова Матице црногорске - "Црна Гора пред изазовом будућности".

8. Написао је два есеја из раније црногорске историје - један о Новици Церовићу, Монитор од јануара 1996. и други о Црногорској државности (Побједа од децембра 1996).

9. Написао је девет приказа и рецензија на нове књиге.

10. Учествовао је на промоцији неколико нових књига.

II НАЗИВ ПРОЈЕКТА - ТЕМА: Ободска штампарија

РУКОВОДИЛАЦ ПРОЈЕКТА: др Божидар Шекуларац, научни савјетник

РОК РЕАЛИЗАЦИЈЕ: Децембар 1998. године

Током протекле 1996. године обавио је доста сложен и обиман посао, како у вези са темом тако и ван теме у оквиру своје струке и интересовања.

1. Радио је на прикупљању грађе и изучавању литературе која третира директно или успутно питање Ободске штампарије.

2. Извршио је истраживања у Државном архиву Црне Горе, Музејима и црногорским манастирима: Острогу, Морачи, Прасквици, Савини и Цетињу.

3. Приредио је за штампу и написао уводну студију за књигу Митрополит Василије Петровић у оквиру едиције Књижевност Црне Горе од XII - XIX вијека Министарства културе у Влади Црне Горе, књига је објављена.

4. Приредио је превео и написао увод за књигу Црногорски анали (или Цетињски љетопис) у издању "Обода" и Културно-издавчког центра са Цетиња.

5. Учествовао је са саопштењем "Историјско и епско у пјесми црногорској" на научном скупу у организацији Института о Мартинићима и Крусима.

6. Рецензирао је неколико рукописа, између осталог и текстове за "Историјске записе".

7. Учествовао као промотор неколико књига.

8. Писао реферат и био предсједник Комисије за одбрану докторске тезе мр Марка Атлагића на Филозофском факултету у Приштини.

9. Написао и објавио неколико приказа на актуелне књиге, изашле у току 1996. године.

10. Учествовао у раду Научног вијећа Историјског института и Редакције часописа "Историјски записи".

11. Био главни уредник часописа "Васпитање и образовање".

12. Учествовао на пригодним трибинама у Никшићу и Подгорици о културно-историјским споменицима.

13. Учествовао у раду Управног одбора у Републичком заводу за заштиту споменика културе на Цетињу.

14. Написао текст као коаутор о јубилеју Универзитета Црне Горе.

15. Обављао текуће послове из дјелокруга рада у Институту.

Истраживања у иностранству није обавио због недостатка финансијских средстава.

**III НАЗИВ ПРОЈЕКТА - ТЕМЕ: Црногорско - руски односи 1878 - 1917.
године**

РУКОВОДИЛАЦ: др Радослав Распоповић, научни
сарадник

РОК РЕАЛИЗАЦИЈЕ: Децембар 1997. године

Према усвојеном плану рада за ову годину главне радне активности требале су да се односе на реализацију пројекта: "Црногорско-руски односи 1878-1918" и "Црногорски законици - Правни извори и политички акти од значаја за историју Црне Горе".

Први од наведених пројеката, са становишта утврђеног програма рада и обавеза руководиоца пројекта према њему, спада у категорију приоритета. Међутим, због специфичних услова у којима се реализује пројекат "Црногорски законици", тј. чињенице да на његовој реализацији ради у сарадњи са академиком Бранком Павићевићем, као и околности да је ријеч о веома обимном послу (четворотомни зборник докумената), рад на теми "Црногорско - руски односи 1878-1918", практично је обустављен. У овој години објављена су само краћа истраживања у оквиру фонда "Приновљена руска градња" у Архивском одјељењу Цетињског музеја, и извршено ксерографисање извјесног броја докумената. Такође је, у мањој мјери, био заступљен рад на прикупљању и исчитавању неопходне литературе и објављених архивских извора. Планиран научно-истраживачки рад у иностранству, тј. у московским архивима, и поред одобрених средстава није обављен.

Наведене околности као и разлози који су и током 1995. године знатно успорили реализацију овог пројекта (рад на припреми штампе докторске дисертације "Дипломатија Црне Горе 1711 - 1918" и послови у вези са обезбјеђивањем средстава потребни за њено публиковање) приморавају носиоца пројекта да предложи Научном вијећу да од надлежног Министарства тражи продужење рока за реализацију пројекта за 18 мјесеци. Осим већ поменутих разлога (рад на другим пословима, услед чега су изостала планирана истраживања у земљи и иностранству), на оправданост овог захтјева упућују и околности да је првобитно утврђен рок за реализацију био јако кратак (свега три године) ако се има у виду сложеност и опширност теме.

Што се, пак, тиче пројекта "Црногорски законици", од укупно четири, практично је окончан рад на двије књиге док је рад на преостале двије у завршној фази. Коначна реализација овог пројекта може се очекивати средином идуће године.

Поводом јубилеја "200 година модерне црногорске државности", са академиком Бранком Павићевићем приредио је јубиларно издање "Стеге". Ријеч је о библиофилском издању, штампаном у луксузној опреми, у свега 99 примјерака. У току је рад на "популарном" издању "Стеге", са знатно опширнијем коментаром и потребним објашњењима.

На научном скупу "Битка за Црну Гору - Мартинићи и Круси" учествовао је са саопштењем о значају руских извора који се чувају у Архиву спољних послова Русије за изучавање преломног догађаја у Црној Гори у посљедњој деценији XVIII вијека.

Као предсједник Редакције округлих столова Историјског института организовао је научни састанак на тему "Црна Гора у Првом свјетском рату". Повод за расправу биле су књиге академика Димитрија Дима Вујовића "Ратна сарадња Црне Горе и Француске 1914-1916" и "Француски Масони и југословенско питање". Са посебним саопштењем и сам је учествовао на поменутом Округлом столу.

IV НАЗИВ ПРОЈЕКТА - ТЕМЕ: Сточарство Црне Горе 1860 - 1953. године

РУКОВОДИЛАЦ: др Бранислав Маровић, научни сарадник

РОК РЕАЛИЗАЦИЈЕ: Децембар 1997. године

Прему плану рада за 1996. године, др Бранислав Маровић радио је на реализацији пројекта "Стоочарство Црне Горе 1860-1953 године". За потребе овог пројекта проучавао је архивску грађу у Државном архиву Црне Горе на Цетињу, Архиву Југославије у Београду и Историјском архиву у Котору.

У Државном архиву на Цетињу проучавао је фондове: Министарства унутрашњих дјела, а посебно и детаљно архиву Привредног одјељења, Министарства финансија и Министарства иностраних дјела.

У Архиву Југославије у Београду проучавао је фондове: Министарство пољопривреде Краљевине Југославије, Министарства индустрије и трговине Краљевине Југославије, Министарства финансија Краљевине Југославије, Министарства савјета Краљевине Југославије, фонд Милана Стојадиновића и Централног прес бироа Председништва Министарског савјета Краљевине Југославије.

У Историјском архиву у Котору предлагао је архивске материјале ове општине, који се односе на пројекат, по годинама, све до 1936. године.

Написао је први дио пројекта који обухвата период 1860 - 1914. године. Из овог дијела пројекта објавио је поглавље: "Спољно тржиште и извоз стоке и сточних производа Црне Горе у XIX и почетком XX вијека" (Историјски запис бр. 1/1996).

Учествовао је у промоцијама неколико дјела: у Подгорици, Никшићу, Котору и Бару.

Написао је приказе књига Шерба Растодера, Николе Гађаша, Бранка Радовића и Рајка Кликовац.

V НАЗИВ ПРОЈЕКТА - ТЕМЕ: Културне везе Црне Горе и Русије крајем XIX и почетком XX вијека.

РУКОВОДИЛАЦ:	др Сенка Бабовић - Распоповић, научни сарадник
РОК РЕАЛИЗАЦИЈЕ:	Није уговорен.

У протеклој години, због чињенице да јој Министарство просвјете и науке није одобрио пројекат "Културне везе Црне Горе и Русије крајем XIX и почетком XX вијека", рад се одвијао, условно речено, на споредном научном колосјеку, тј. кроз учешће на научним расправама у оквиру дјелатности Историјског института. Учествовала је са рефератима на двије научне расправе: Реферат "Идеја историје - морална обавеза", поднијела је на научном скупу "Историчар и савремена епоха, "Културна политика Аустроугарске у Црној Гори", - на скупу "Црна Гора у Првом свјетском рату".

Поред овакве врсте научног ангажовања, захваљујући чињеници даје изван Института обезбиједила финансијска средства, боравила је на

архивским истраживањима у Београду, Цетињу и Бечу у укупном трајању око 30 дана.

Рукопис књиге "Културна политика у Зетској бановини 1929-1941" је финансиран од стране Министарства просвјете и науке, кроз форму докторске дисертације, у највећем дијелу приредила је за штампу.

VI НАЗИВ ПРОЈЕКТА - ТЕМА: Утицај Црногораца школованих у Русији на државно-политички живот у Црној Гори у периоду од 1830-1918.

РУКОВОДИЛАЦ: Др Момчило Пејовић, научни сарадник

РОК РЕАЛИЗАЦИЈЕ: Децембар 1996. године

Планом рада за 1996. годину радни задаци били су усмјерени на архивска истраживања у Црној Гори и иностранству (Русији).

С обзиром на чињеницу да су архивска истраживања у Црној Гори била сведена на припремни дио (фазу) прикупљању информативних средстава, исчитавању црногорске периодике и прикупљање архивске документације потребне за уговорени пројекат "Утицај Црногораца школованих у Русији на друштвено-политички живот у Црној Гори у периоду 1830-1918", док је фаза рада имала да се заснива на архивском истраживању у Русији, рад на поменутој уговореној теми током 1995. године и током 1996. године (јануар-јун), због необезбијеђености финансијских средстава од стране Министарства просвјете и науке, као и Сектора за науку, није могао бити реализован, а то се посебно односи на архивска истраживања у Русији.

И поред упорних упозорења и настојања да се нешто учини на плану финансирања датог пројекта, Министарство просвјете и науке и Сектор за науку у потпуности су остали нијеме, па је њиховим нечињењем овај пројекат у потпуности остао незавршен, или остаје за нека боља времена! Још једном желим да посебно нагласим Министарству просвјете и науке и Сектору за науку, да без архивских истраживања у Русији овај пројекат се не може завршити.

За други дио календарске 1996. године, због преласка носиоца пројекта на дужност директора Државног архива Црне Горе (о чему је Институт обавијештен) није било активности на плану пројекта, а уједно су и престале обавезе по основу материјалних трошкова на датој теми од стране Сектора за науку.

VII НАЗИВ ПРОЈЕКТА - ТЕМА: Правни систем у Црној Гори од средине XIX до 1918. г.

РУКОВОДИЛАЦ: Др Чедомир Лучић, научни савјетник

РОК РЕАЛИЗАЦИЈЕ: Децембар 1997. године

а) Главни пројекат

Материјални разлози омели су планиране задатке у вези са научно-истраживачким радом у иностранству, те је дошло до неких измјена у раду. Углавном, послови на поменутом пројекту изводили су се на сљедеће активности:

- носилац пројекта истраживао је у Архиву САНУ у Сремским Карловцима и Београду у трајању од 15 дана;

- неко вријеме провео је у милешевском крају ради прикупљања материјала, док је остали истраживачки рад везао за мјесне и општинске центре на теренима Црне Горе (Цетиње, Бијело Поље, Бар, Котор, Херцег Нови, Никшић). Сем трагања за грађом у архивским одјељењима прегледао је манастирске и црквене збирке;

- дио времена издвојио је за научно трансформисање, критичко-методолошку обраду и упоређење (уз одговарајућу методологију) ради веће објективизације при доношењу судова.

б) Књиге, чланци, прилози, саопштења, расправе, прикази и сл. (ужи избор)

- Мојковац - српски термопили (осврт на патриотске и етичке побуде), Излагање на Научном скупу о мојковачкој бици у организацији Историјског института из Брограда, Историјског института Црне Горе из Подгорице и Војно-историјског института из Београда (Зборник радова са Научног скупа, Београд-Подгорица 1996);

- Милешева - српска хиландар ("Савиндан", Пријепоље 1996. годишњак);
- Ујединитељско расположење у Црној Гори 1918. године, уз осврт на каснија растакања и недоумице, Излагање на трибини "Округли сто" Историјског института, маја 1996. године у Подгорици (Зборник 1996);
- Трагом Пелагићевог моралног бича ("Историјски записи", 1996);
- Варваризам као витештво у обичајном праву Црногораца од XVII вијека, глава или нос противника - трофеј ("Историјски записи" 1/1996);
- Кроз мреже интеридеологија - поводом времепловне књиге Зорана Лакића - Историја и историографија, издање Историјског института Црне Горе и "Либертаса" из Бијелог Поља (Историјски записи 2/1996);
- Комитски покрет у рашкој области у периоду ослобођења од Турака 1912. године ("Историјски записи");
- Геотрансформација и други ерозивни фактори српства уз осврт на примјер Македоније (Рад за Скуп Свјетске српске заједнице, Сремски Карловци 1996. године);
- Ровински, путник свестраног интересовања - осврт на књигу П. Радусиновића, Павле Аполоновић - Ровињски. Излагање у библиотеци "Радислав Љумовић" - Подгорица јуна 1996. ("Историјски записи" 1996.);
- Скица за портрет научника - осврт на дјело академика Зорана Лакића (Излагање на трибини "Раде Томов", 6. јуна 1996. године);
- Неке етичке димензије руковођења и командовања Владике Петра Првог - светог, Излагање на Научном скупу у Подгорици, 3. и 4. октобра 1996. године, везаном за битке на Мартинићима и Крусима (Зборник);
- Прилог историјском отржњењу - поводом књиге Бошка С. Вукчевића, Идеолошки, вјерски и етички сукоби у Југославији 1941 - 1945. године - "Олива" Подгорица 1996. ("Историјски записи");
- Кроз даљине и свете и клете - поводом књиге Бој Црногораца и Брђана с Махмуд - пашом 1976. године - (Књигу је представљао у Дому омладине "Будо Томовић" - Подгорица, 6. октобра, и на Филозофском факултету у Никшићу, 27. октобра 1996. - Петковдан);
- Зов родне груде - Патриотски и етички мотиви српских добровољаца (Скуп је организовао ЦАНУ - Београд, Зборник САНУ 1996.);
- Нови бљескови старог сјаја, (поводом монографије, Бјелопољска гимназија, Бијело Поље, 1996. године ("Историјски записи" 2/1996.),

- Видовданци (Гласник СКИ - Илиноис УСА, 1996);

У издању Филолошког факултета из Београда и Информативног центра Бијело Поње 1996. године му је објављена студија Доајен апсурда - Ристо Ратковић (Живот и дјела), која је настала из оквира другог доктората. (Представљена у програму обиљежавања Ратковићевих вечери поезије, почетком септембра 1996. године);

Током 1996. године објављивао је из области књижевности (проза, поезија), а са мањим прилозима се гласкао и по неким часописима и листовима у земљи и иностранству ("Земља и људи", Гласник СГД - Београд, "Диалог" - Франце итд.);

в) Остали научни и стручни ангажман

Учествовао у раду научних и стручних органа Историјског института Црне Горе и научно сарађивао са неким институцијама у иностранству (С. НАУ. ТЕ. Т. Д АИХ - Marseille, I.T.A.W.F. - Krakow, GSKID - Etmhurst - Ilionis - USA итд.). Писао неке рецензије и предговоре.

VIII НАЗИВ ПРОЈЕКТА - ТЕМА: Духовне и културне везе Албанаца и Црногораца од XV - XX вијска

РУКОВОДИЛАЦ: Др Марко Цамај, научни сарадник

РОК РЕАЛИЗАЦИЈЕ: Децембар 1997. године

У протеклој, 1996. години, радио је на сљедећим задацима:

- припремању за штампу два рукописа: "Језички контакти говора Малисора" (магистарски рад) и "Ономастика Малесије" (док. теза), тј. извршио потребне текстуалне корекције и допуне, валоризујући и примједбе и предлоге рецензената;

- сакупљао је библиографију и до сада објављену грађу за текућу тему "Духовне и културне везе Албанаца и Црногораца од XV-XX вијека".

Планирана архивска истраживања није обавио јер је од 4. марта 1996. године, по налогу Министарства и уз одобрење директора Института, држао часове латинског језика у филолошкој гимназији, као и часове

грчког и латинског језика на Филолошком факултету у Никшићу. Ова неопходна истраживања ће реализовати током 1997. године.

IX НАЗИВ ПРОЈЕКТА - ТЕМЕ: Средњовјековна архитектура на тлу Црне Горе

РУКОВОДИЛАЦ:	Проф. др Рајко Вујичић
ИЗВРШИЛАЦ:	Мр Драгица Миљић-Ђурашевић, виши истраживач
РОК РЕАЛИЗАЦИЈЕ:	Децембар 1994. године

Протекла је и друга година како статус пројекта "Средњовјековна архитектура на тлу Црне Горе" није регулисан, као што није ни регулисано ни питање плате извршиоца на Историјском институту. Сва моја настојања да преко органа Института (директор, Научног вијећа) као и преко Министарства за просвјету и науку - регулишем ово незаконито стање у које сам доведена, сматрам, нечијом самовољом, није одмакло са полазне тачке.

Ипак, упорно инсистирање на томе да ми се онемогући рад, покушала сам и ове године да превазиђем. Углавном сам радила на проучавању раног средњег вијека, најмање истраженог периода у историји Црне Горе. Дошла сам до важних резултата који могу, разумије се уз додатна теренска истраживања и архитектонско и фотографско снимање, да употпуне празнине које постоје у познавању овог периода. Познато је, оскудни писани извори за рани средњи вијек нису били довољни или нису били довољно поуздани за стварање цјеловите слике о овом раздобљу. Тек ваљано познавање материјалних остатака (прије свега мислим на црквене споменике до сада непотпуно истражене или непубликоване) омогућава да се ово важно раздобље у цјелини проучи, а упоредо истраживања омогућиће и веома важне нове научне резултате. Разумије се, то је посао који је скопчан с напорним теренским радом и прије свега са знатним материјалним трошковима. Мени је већ двије године такав озбиљан рад онемогућен. Онемогућено ми је да до краја приведем посао који, сматрам, озбиљно и ваљано радим и који сам с крајњим напором успјела до сада да урадим већи дио, о чему сам обавијестила и Институт и Министарство просвјете и науке.

X НАЗИВ ПРОЈЕКТА - ТЕМЕ: Сукоб Југославије и СССР-а 1948-1953.

РУКОВОДИЛАЦ:	Проф. др Ђорђе Станковић
ИЗВРШИЛАЦ:	Мр Радојица Лубурић, виши истраживач
РОК РЕАЛИЗАЦИЈЕ:	Децембар 1996. године

Највећи дио 1996. године извршилац пројекта радио је на финализацији докторске дисертације "Сукоб Југославије и СССР-а 1948-1953". Дисертација је управо у фази техничке обраде, тако да ће коначно бити завршена и предата Филозофском факултету у Београду почетком фебруара 1997. године.

Поред наведеног, у 1996. години за штампу је припремио и књигу "Совјетско-њемачки споразум 1939-1941", обима око 15 ауторских табака.

У фебруару 1996. године обавио је и додатна архивска истраживања за докторску дисертацију у Архиву МИП СРЈ гдје је прегледао фонд СССР 1948-1953 (Политичка архива) и ксерографисао 5.846 копија прворазредне архивске грађе.

XI НАЗИВ ПРОЈЕКТА - ТЕМЕ: Положај жена у Котору у XIV и XV вијеку

РУКОВОДИЛАЦ:	Др Милош Милошевић, научни савјетник
ИЗВРШИЛАЦ:	Мр Ленка Блехова - Челебић, виши истраживач
РОК РЕАЛИЗАЦИЈЕ:	Децембар 1997. године

У 1996. години извршилац пројекта наставила је са радом у Државном архиву у Котору. Обрадила је даље двије (V, VI.) књиге Acta notarilia, које садрже укупно 2.000 фолија. У ДА Котор провела је укупно 45 радних дана. Такође је истраживала у Универзитетској библиотеци у Прагу

и у Библиотеци Катедре класичне филологије Филозофског факултета Карловог универзитета у Прагу (укупно 25 радних дана). У поменутиим библиотекама истраживала је стручну литературу која се тиче области из које спрема докторску тезу под насловом Положај жене у Котору у XIV и XV вијеку. У циљу проширивања грађе предлагала је корпус Acta Albaniae Veneta. У истраживањима рукописног материјала тренутно је стигла до краја 1473 године. О свим анализама рукописног материјала консултује се са проф. Милошем Милошевићем.

За Историјске записе спремила: за 3. број 1996. чланак о IV књизи Acta notarilia у ДА Котору, за 4. број превод историјске расправе Јерзија Тополоског, а за наредни број чланак поводом изласка из штампе књиге Латинска књижевност и европски средњи вијек Е. Р. Курција.

Ради информације Научног вијећа, у току 1996. године извршила два превода, која спадају више у област популаризације: то су Лексикон латинских правих израза и изрека (Antica montenegrina 1996) у сарадњи, превела са латинског которског хуманистичког пјесника Ивана Болицу под насловом Опис залива и града которског (часопис Књижевност, 11/12, 1996. Београд).

Такође ради информације, наводи и податак да је ДА Котор био у прољеће затворен, те је због тога дошло до застоја у обради планиране теме.

XII НАЗИВ ПРОЈЕКТА - ТЕМЕ: Херцег-Нови од пада под османску власт до краја XVI вијека

РУКОВОДИЛАЦ:	Проф. др Миомир Дашић
ИЗВРШИЛАЦ:	мр Јасмина Ђорђевић, виши истраживач
РОК РЕАЛИЗАЦИЈЕ:	Децембар 1998. године

У 1996. години мр Ђорђевић је радила на пројекту "Херцег Нови од пада под османску власт до краја XVI вијека". Објавила је проучавање и прикупљање литературе у библиотеци Историјског института у Подгорици, централној библиотеци "Ђурађ Црнојевић" на Цетињу (10 радних дана) и библиотеци Историјског института у Београду (5 радних дана). Истраживала је у Архиви Србије, фонд Заоставштина Ј. Ердељановића (2

радна дана). Објавила је рад "Ономастичка кретања у Драчевици и Риђанима крајем XV и у првој половини XVI вијека" у "Историјским записима", бр. 1 за 1996.

Обављала је дужност секретара у организацији Округлог стола Историјског института Историчар и савремена епоха, као и у припремању за штампу Зборника радова са овог Округлог стола.

XIII НАЗИВ ПРОЈЕКТА - ТЕМЕ: Кретање и структура становништва у подгоричкој општини 1945-1981.

РУКОВОДИЛАЦ ПРОЈЕКТА: (нема)

ИЗВРШИЛАЦ: Вукајло Глушчевић, историчар сарадник.

РОК РЕАЛИЗАЦИЈЕ: Децембар 1994. године.

У току 1996. године, радио је на сљедећим радним задацима:

1. У току првог тромјесечја 1996. године радио је на рукопису "Кретање и структура становништва у подгоричкој општини 1945-1981". Након предаје рукописа, у мјесецу јуну објавио је консултације са професором др Владимиром Милићем. Том приликом ментор му је дао одређене сугестије на основу којих је приступио даљем раду, а потом доставио на увид, па му предстоје консултације.

Поред рада на поменутој теми, од јуна ове године радио је на текућим пословима у Библиотеци Историјског института на основу чега је обезбиједио лични доходак. О раду у Библиотеци биће приложен извјештај о раду Библиотеке у току 1996. године.

XIV ИЗВЈЕШТАЈ О РАДУ БИБЛИОТЕКЕ ЗА 1996. ГОДИНУ

Библиотека Историјског института у протеклој години обављала је своје редовне послове, упркос томе што се у своме педесетогодишњем постојању није никада као потоњих неколико година налазила у тако очајном и безнадежном положају.

Управо ове године до пуног изражаја дошле су посљедице несхватљиво неодговорног и наопаког односа Сектора за науку, прије свега његовог досадашњег руководиоца др Радомира Вукасојевића, према Библиотеци Историјског института. Наиме, већ пуних шест година Библиотека, у укупном финансирању установе у чијем је саставу, не добија ни један динар за своју дјелатност. Овакав апсурдни, кратковиди и штетни однос надлежне администрације према једној од старијих и значајних библиотека у Црној Гори ући ће на неславан начин у анале црногорског библиотекарства.

Илустрације ради треба само навести: у протеклој години ова специјална научна библиотека није могла да купи ни једну књигу! У потоњих шест година купљено је око 200 а требало је око 5-6 хиљада књига.

Статус и финансирање ове Библиотеке остали су неријешени. Није било воље да се нађе бар неко привремено, конкретно рјешење које би, сигурно, било и у интересу државе и науке.

Сама дјелатност Библиотеке, али и перспективе њеног даљег развоја, озбиљно су доведене у питање. Проблеми су се толико нагомилали да ни нека позамашна средства не би за кратко вријеме могла исправити погубно дејство негативних посљедица.

Библиотека је задуго била сведена на једног радника. Руководилац библиотеке је обављао све послове од магацинирања, рада у читаоници, до техничке и стручне обраде библиотечког материјала.

Пошто је ранији књижничар пошао у пензију, половином године, као привремену помоћ Библиотеци, додијељено је лице из нашег сектора, које обавља послове књижичара.

Библиотечки фонд је у току 1996. године попуњаван искључиво поклонима и публикацијама из размјене, која је посљедњих година све скромнија.

У прошлој години, уз поменуте, посебно су били изражени проблеми: недостатак простора за смјештај фонда, недостатак библиотечког намјештаја, опрема, инвентар и стандардних библиотечких образаца.

Највећи дио рада Библиотеке био је везан за читаоницу и услуживање читалаца. Библиотека је настојала да у скоро немогућим условима одговори захтјевима корисника, прије свега потребама научних радника и сарадника Института.

Нажалост, ни у претходној години није било услова да се спроведе планирана ревизија библиотечког фонда.

Ипак, реализован је знатан дио послова који није везан за финансирање, техничка средства и нужни библиотечки материјал. Према евиденцији и интерној статистици, у 1996. години приновљено је 137 књига, од тога размјеном 68 а поклонима 69. Књиге су поклањали аутори или издавачке куће. Приновљено је 11 наслова новина, 10 наслова домаћих и 7 наслова страних часописа. Евиденција је 326 читалаца, с тим што је већина користила књиге, периодику или грађу и по више пута. Коришћене су и 143 фасцикле архивско-мемоарске грађе, преко 1500 књига и 180 наслова часописа и новина.

Осим научних радника и сарадника Историјског института Црне Горе, Библиотеку су користили и други научни, стручни, јавни и културни радници, студенти и грађани.

Из свега изложеног се види, и без шире и детаљније елаборације, да је у протеклој години Библиотека Историјског института једва обављала своју основну дјелатност, без елементарних предуслова и било каквих перспектива за организован и стручан рад а камо ли за осавремењивање у духу времена и потреба струке, уз укључивање у јединствену библиотечку мрежу, аутоматску обраду података и брзо и стручно давање информација, како то већ одавно и у нашем непосредном окружењу чине многе мање, локалне библиотеке.

XV ИЗДАВАЧКА ДЈЕЛАТНОСТ

У оквиру издавачке дјелатности у 1996. години Институт није остварио планиране послове у вези са објављивањем посебних научних публикација, Зборника докумената и др. јер Министарство није уплаћивало средства за ове намјене и поред конкурсисања за 1996. годину. У вези стим Институт се обраћао и Комисији за издавачку дјелатност Универзитета Црне Горе, али ни од Комисије нијесу добијена средства. Но, и поред тога, ангажовањем Института и појединих аутора обезбијењена су средства за штампање и објављивање рукописа: "Подгорички срез у НОР-у 1941-1945" - Зборник докумената књига II, групе приређивача; "Дипломатија Црне Горе 1711-1918" др Радослава Распоповића. Неколико рукописа је припремљено за штампу и биће објављени у овој години, уколико се зато обезбиједе средства.

XVI РАД НАУЧНОГ ВИЈЕЋА ИНСТИТУТА

Научно вијеће Историјског института у 1996. години одржало је три сједнице. На сједницама Вијеће је разматрало следећа питања:

1. Научно-истраживачке пројкте научних радника и сарадника,
2. Утврђивало је дугорочну орјентацију Института,
3. Пратило је реализацију пројеката - тема,
4. Одређивало је руководиоце пројеката,
5. Оцењивало је квалитет завршених пројеката - тема,
6. Утврђивало је предлог за избор у научна и сарадничка звања научних радника и научних сарадника,
7. Одређивало је рецезентске комисије за писање реферата за избор у научна и сарадничка звања,
8. Разматрало је Извјештај о раду Института и планове рада,
9. Разматрало је финансијску ситуацију и проблеме који су у вези с тим јављају и обављало друге послове у складу са Законом и Статутом Института.

XVII РАД РЕДАКЦИЈЕ ЧАСОПИСА "ИСТОРИЈСКИ ЗАПИСИ"

Редакција часописа у 1996. години је одржала три сједнице. На сједницама су разматрана питања уређивачке политике, одређивани су рецезенти за приспјеле рукописе, разматрани проблеми финансирања Часописа, анализирано је објављене бројева Часописа. Редакција је обављала друге послове од интереса за редовност излажења часописа. Припремљена су и објављена три броја, четврти број је дат у штампи.

Редакција се ангажовала на обезбјеђењу финансијских средстава за штампање Часописа и његову редовност излажења. У томе је Редакција у знатној мјери успијевала и обезбјеђивала је средства за његово редовно

излажење. Редакција се интезивно бавила питањем претплате и продаје Часописа, па су по том основу прибављена и одговарајућа финансијска средства.

Министарство просвјете и науке за 1996. годину није издвојило ни динара за штампање ове публикације, па се озбиљно поставља питање његовог даљег излажења, што би било велика штета за историјографију, а посебно што часопис у овој години слави свој 70. годишњи јубилеј.

XVIII РАД СЕКТОРА ЗА ПРАВНЕ И ФИНАНСИСКЕ ПОСЛОВЕ

У оквиру сектора у 1996. години радило се на припремама нових општинских аката и на измјенама и допунама постојећих за Институт, Научно вијеће, Редакцију часописа и друге органе Института.

Поред тога донесена су појединачна правна акта за Институт, Научно вијеће, Редакцију часописа и раднике Института.

Припремани су материјали и анализе и обављани послови за Конкурс Министарства просвјете и науке, анализе и информације за Универзитет Црне Горе, Научно вијеће Института, Редакцију часописа и друге органе,

- обављани су послови правног заступања Института пред судовима,
- објављени су персонални и други управно-правни и административни послови за Институт,
- вођени су записници са сједница органа Института и Редакције часописа,
- закључени су уговори о издавачкој дјелатности за раднике Института,
- примљен је извјештај о раду Института за 1995. годину и План рада за 1996. годину,
- обављани су послови архиве у складу са уредбом о канцеларијском пословању,
- припремљен је завршни рачун за 1995. годину,
- припремљени су периодични обрачуни у складу са важећим прописима,

- обављени су послови народне одбране сагласно прописима о војсци Југославије,

- обављени су обрачуни плата, других личних примања, комерцијални, благајнички и други финансијски послови,

- обављани су административни, технички, помоћни и други послови у складу са систематизацијом радних мјеста.